

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

PATIKRINIMO AKTAS

2020 m. lapkričio 16 d. Nr. K13-7

Biržai

Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba 2020 m. spalio 27 d. Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos pavedimu Nr. K7-8, atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos¹ rašte pateiktą informaciją, atliko rašte išdėstytų teiginių, susijusių su UAB Biržų autobusų parko veikla (toliau – Bendrovė), patikrinimą.

Patikrinimo metu atliktos kontrolės procedūros išsiaiškinti ar pranešime išdėstyti teiginiai yra teisingi.

Patikrinimo tikslas – įvertinti:

- ar konkursas į Bendrovės direktoriaus pareigas buvo vykdomas skaidriai ir sąžiningai;
- ar Bendrovė tinkamai vykdo mažos vertės pirkimus, ypač su UAB „Rusmeda“;
- ar tinkamai atliktas konkursas perkant degalus iš UAB „Viada LT“;
- ar visiems tos pačios grupės prekių pirkimams daugiau negu 3000 Eur sudaromos sutartys.

Nagrinėti ir analizuoti:

- konkurso į Bendrovės direktoriaus pareigas dokumentai ir procedūros;
- teisės aktai, Bendrovės tvarkos ir dokumentai, susiję su viešųjų pirkimų procedūromis.

Dėl UAB Biržų autobusų parko konkurso į direktoriaus pareigas

Teisinis reglamentavimas

Lietuvos Respublikos darbo kodekso 41 straipsnio 3 punkte nustatyta, kad „Darbuotojui parinkti į vadovaujančiųjų darbuotojų ir specialistų pareigas, taip pat tokias pareigas, kurias gali eiti asmenys, turintys tam tikrų gebėjimų arba kuriems keliami ypatingi intelekto, fiziniai, sveikatos ar kiti reikalavimai, gali būti rengiamas konkursas. Pareigybių, dėl kurių turi būti rengiamas konkursas, sąrašą ir konkursų valstybės ir savivaldybių įmonėse, iš valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei iš kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų finansuojamose valstybės ir savivaldybių įstaigose ir viešosiose įstaigose, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, organizavimo ir vykdymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė, išskyrus pareigybes, dėl kurių turi būti rengiamas konkursas ir kurių sąrašą ir (ar) konkursų organizavimo ir vykdymo tvarką nustato specialūs įstatymai <...>“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 496 patvirtintas Konkursų valstybės ir savivaldybių įmonėse, iš valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei iš kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų finansuojamose valstybės ir

¹ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2020 m. spalio 22 d. raštas Nr. 4-01-8648 „Dėl pranešimo apie situaciją UAB Biržų autobusų parko, registracijos Nr. 5-01-10907“.

savivaldybių įstaigose ir viešosiose įstaigose, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas), kuris reglamentuoja konkursų organizavimą ir vykdymą valstybės ir savivaldybių įmonėse, iš valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei iš kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų finansuojamose valstybės ir savivaldybių įstaigose ir viešosiose įstaigose, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, kai konkursą laimėję fiziniai asmenys priimami į pareigybių, dėl kurių rengiamas konkursas įmonėse ir įstaigose, sąraše nurodytas pareigybes.

Tuo pačiu nutarimu patvirtintas Pareigybių, dėl kurių rengiamas konkursas, sąrašas, kurio 2 punkte nustatyta, kad konkursas organizuojamas siekiant parinkti darbuotoją į šias pareigas valstybės ir savivaldybių įmonėse, iš valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei iš kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų finansuojamose valstybės ir savivaldybių įstaigose bei viešosiose įstaigose, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė įmonės, įstaigos vadovui.

Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, kad valdyba svarsto ir tvirtina pareigybes, į kurias darbuotojai priimami konkurso tvarka.

Pastebėjimai dėl konkurso organizavimo

Bendrovės valdybos² 2019 m. lapkričio 4 d. posėdžio protokolu Nr. 5 patvirtintas Konkursų pareigoms, įtrauktoms į konkursinių pareigų sąrašą, organizavimo tvarkos aprašas (toliau – Konkurso atrankos aprašas). Konkursinių pareigų sąraše³ įtrauktas Bendrovės direktoriaus pareigybė.

Bendrovės valdybos 2019 m. lapkričio 8 d. posėdžio protokolu Nr. 6 patvirtinti Bendrovės direktoriaus pareiginiai nuostatai (toliau – Pareiginiai nuostatai), kuriuose nustatyti kvalifikaciniai reikalavimai. Pareiginių nuostatų 7.2 punkte nustatyta, kad asmuo, einantis direktoriaus pareigas turi turėti ne mažesnę kaip 1 metų vadovaujamo darbo patirtį arba ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį transporto vadybos, logistikos srityse.

Pagal nustatytus terminus, dokumentai į konkursą Bendrovės direktoriaus pareigoms eiti pateikė vienas pretendentas, kuris laimėjo konkursą. Bendrovės valdybos 2019 m. gruodžio 4 d. posėdyje (protokolas Nr. 7) svarstytas klausimas dėl pretendentų į Bendrovės direktoriaus pareigybes atrankos konkursą atitikimo kvalifikacinius reikalavimus. Įvertinus pateiktus dokumentus, nutarta kviešti asmenį į pretendentų į Bendrovės direktoriaus pareigas atranką. Iš pateiktų pretendento dokumentų konkursui negalime nustatyti, ar pretendentas atitiko kvalifikacinius reikalavimus.

Aprašo 16 punkte nustatyta, kad testo žodžiu eigai fiksuoti daromas skaitmeninis garso įrašas, jis perkeliamas į kompiuterinę laikmeną, pridedamas prie konkurso protokolo ir saugomas konkursą organizavusioje įmonės, įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančioje institucijoje ar įmonėje, įstaigoje, tačiau skaitmeninis garso įrašas patikrinimo metu nepateiktas.

Dėl Bendrovės vykdomų mažos vertės pirkimų

Teisinis reglamentavimas

Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymas.

² Biržų rajono savivaldybės administracijos 2019 m. liepos 1 d. įsakymas Nr. A-497 „Dėl UAB Biržų autobusų parko valdybos“; Biržų rajono savivaldybės administracijos 2019 m. rugpjūčio 19 d. įsakymas Nr. A-607 „Dėl UAB Biržų autobusų parko valdybos narių“.

³ UAB Biržų autobusų parko valdybos 2018 m. balandžio 27 d. posėdžio protokolas Nr. 24.

Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymas Nr. 1S-97 „Dėl mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas).

Bendrovės mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas⁴ (toliau – Bendrovės aprašas).

Bendrovės viešųjų pirkimų organizavimo taisyklės, patvirtintos 2017 m. sausio 31 d., neatitinka teisinio reglamentavimo. Naujos Bendrovės viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklės patvirtintos 2020 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. V-79.

Dėl mažos vertės pirkimų su UAB „Rusmeda“

2020 m. Bendrovė su UAB „Rusmeda“ atliko mažos vertės pirkimą dėl langų ir palangių su montavimu (2020 m. kovo 6 d. Bendrovės mažos vertės pirkimo paraiška Nr. VP-7) bei 2020 m. kovo 23 d. sudarė pirkimo-pardavimo sutartį už 767,0 Eur.

Bendrovės aprašo 41 punkte nustatyta, kad sudarytą pirkimo sutartį ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pirkimo sutarties Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka turi paskelbti CVP IS, tačiau sutartis paskelbta tik patikrinimo metu.

Bendrovės 2020 metais numatomų pirkti Bendrovės reikmėms reikalingų prekių, paslaugų ir darbų pirkimo plane⁵ numatyti pirkimai Statybinės konstrukcijos ir medžiagos, stogų dangos, durys, grindų dangos, bituminis asfaltas, skalda, betonas, langai pirkimo vertė be PVM 40 000 Eur, pirkimo būdas – skelbiamas mažos vertės pirkimas, tačiau Bendrovė atliko neskelbiamą mažos vertės pirkimą.

Bendrovės aprašo 28 punkte nustatyta, kad neskelbiant apie mažos vertės pirkimą, kreipiantis į vieną tiekėją, gali būti perkama, kai atliekami mažos vertės pirkimai, prekių ar paslaugų ar darbų pirkimo vertė ne didesnė kaip 10 000 Eur be PVM. Bendrovės aprašo 29 punkte nustatyta, kad neskelbiant apie mažos vertės pirkimą, kreipiantis ne mažiau kaip į tris tiekėjus, gali būti perkama, kai atliekami mažos vertės pirkimai, kai prekių ar paslaugų pirkimo vertė 10 000 – 30 000 Eur be PVM, o darbų vertė 10 000 – 90 000 Eur be PVM.

2020 m. balandžio 24 d. su UAB „Rusmeda“ sudarytos šešios pirkimo-pardavimo sutartys dėl garažo vartų pirkimo. Mažos vertės pirkimo paraiškose maksimalios planuojamos sudaryti sutarties vertės mažesnės nei sutartyse bei PVM sąskaitose faktūrose.

Eil. Nr.	Mažos vertės pirkimo paraiškos data ir Nr.	Maksimali planuojamos sudaryti sutarties vertė Eur (be PVM)	PVM sąskaitos faktūros suma Eur (be PVM)
1.	2020-04-22 Nr. VP-11	1680,0	1743,8
2.	2020-04-22 Nr. VP-12	1680,0	1743,8
3.	2020-04-22 Nr. VP-13	1680,0	1743,8
4.	2020-04-22 Nr. VP-14	1750,0	1818,18
5.	2020-04-22 Nr. VP-15	1750,0	1834,71
6.	2020-04-22 Nr. VP-16	1450,0	1512,40
Iš viso		9 990,0	10 396,69

Pagal viešųjų pirkimų tarnybos išaiškinimą „Perkančiajai organizacijai nėra draudžiama skaidyti pirkimą į dvi dalis, kurių kiekvienai daliai numatoma sudaryti atskirą sutartį. Pirkimų skaidymas į dalis (jeigu taip nesiekama išvengti pirkimui taikomos tvarkos taikymo, pavyzdžiui pareigos paskelbti pirkimą), ne tik nėra draudžiamas, tačiau ir yra skatinamas, o tam tikrais atvejais

⁴ Patvirtintas 2018 m. kovo 9 d. UAB Biržų autobusų parko direktoriaus įsakymu Nr. V-18.

⁵ Patvirtintas 2020 m. kovo 13 d. UAB Biržų autobusų parko direktoriaus įsakymu Nr. V-21.

– privalomas“⁶. Mūsų nuomone, šis pirkimas neturėjo būti išskaidytas, o pirkimui taikytos Bendrovės aprašo 29 punkto nuostatos, kadangi nupirktų prekių vertė viršijo 10 396,69 Eur.

Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 4.3. punkte nustatyta, kad pirkimų organizatorius – perkančiosios organizacijos vadovo ar jo įgaliotojo asmens paskirtas darbuotojas, kuris perkančiosios organizacijos nustatyta tvarka organizuoja ir atlieka mažos vertės pirkimus, kai tokiems pirkimams atlikti nesudaroma viešojo pirkimo komisija <...>. Bendrovė nepatiksino asmenų, vykdančių viešųjų pirkimų procedūras, sąrašo⁷, todėl pirkimus organizavo nepriskirti asmenys.

Dėl viešojo atviro konkurso, perkant degalus iš UAB „Viada LT“

Bendrovės 2019 metais numatomų pirkti Bendrovės reikmėms reikalingų prekių, paslaugų ir darbų pirkimo plane⁸ numatyta pirkti degalų 350 000 Eur, atviro konkurso pirkimo būdu CVP IS priemonėmis II–III ketv.

Norime atkreipti dėmesį, kad Bendrovė nepakankamai kontroliuoja sutarčių terminus bei planuoja pirkimus, nes degalų pirkimo-pardavimo sutarties⁹ terminas baigėsi 2019 m. spalio 2 d. Degalų pirkimo procedūroms vykdyti viešojo atviro degalų pirkimo komisija¹⁰ sudaryta 2019 m. rugsėjo 17 d. Viešojo pirkimo komisijos darbas nustatytas Bendrovės komisijos darbo reglamente¹¹. Bendrovės atviro konkurso (supaprastintas pirkimas) sąlygos patvirtintos Viešojo pirkimo komisijos 2019 m. spalio 14 d. (protokolas Nr. VPP-1 (su vėlesniais patikslinimais)).

Pirkimo sąlygos ir procesas buvo išnagrinėtas teisiniuose procesuose, UAB „Alauša“ pateikęs skundą Panevėžio apygardos teismui. Panevėžio apygardos teismas priėmė sprendimą¹² UAB „Alauša“ ieškinį dėl pirkimo sąlygų pripažinimo neteisėtomis UAB Biržų autobusų parko, atmesti. Lietuvos apeliacinis teismas nutarė¹³ Panevėžio apygardos teismo 2019 m. gruodžio 23 d. sprendimą palikti nepakeistą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas UAB „Alauša“ kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. vasario 25 d. nutarties peržiūrėjimo atsisakė priimti¹⁴. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė ir neskundžiama. 2020 m. kovo 6 d. Bendrovė pasirašė sutartį Nr. VP-56 su UAB „Viada LT“.

Užsitęsęs teisminių procesams, Bendrovė atliko penkis mažos vertės pirkimus degalams įsigyti ir sudarė sutartis¹⁵. Sutartis¹⁶ su viešojo atviro konkurso laimėtoju pasirašyta tik 2020 m. kovo 6 d.

⁶ <https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/360009696000-Ar-galima-pirkim%C4%85-skaidyti-%C4%AF-dvi-dalis-perkant-vaistus-ir-dar%C5%BEoves->

⁷ UAB Biržų autobusų parko direktoriaus 2018 m. kovo 9 d. įsakymas Nr. V-18 „Dėl UAB Biržų autobusų parko mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“.

⁸ Patvirtintas 2019 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. V-31.

⁹ 2018 m. spalio 3 d. prekių pirkimo-pardavimo sutartis Nr. VP-53 su UAB „Alauša“.

¹⁰ 2019 m. rugsėjo 17 d. UAB Biržų autobusų parko direktoriaus įsakymas Nr. V-94 „Dėl viešojo atviro degalų pirkimo komisijos sudarymo“; 2019 m. lapkričio 26 d. UAB Biržų autobusų parko direktoriaus įsakymas Nr. V-110 „Dėl viešojo atviro degalų pirkimo komisijos pirmininko“.

¹¹ Patvirtintas UAB Biržų autobusų parko direktoriaus 2017 m. sausio 31 d.

¹² Panevėžio apygardos teismo 2019 m. gruodžio 23 d. sprendimas civilinėje byloje Nr. e2-587-212/2019.

¹³ Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. vasario 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2A-677-381/2020.

¹⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. balandžio 2 d. nutartis Nr. DOK-1560/2020.

¹⁵ 2019 m. spalio 1 d. sutartis Nr. 37/BIR su UAB „Alauša“; 2019 m. spalio 30 d. prekių pirkimo-pardavimo sutartis Nr. VP-24 su UAB „Alauša“; 2019 m. gruodžio 3 d. prekių pirkimo-pardavimo sutartis Nr. VP-26 su UAB „Alauša“; 2020 m. sausio 3 d. prekių pirkimo-pardavimo sutartis Nr. VP-1 su UAB „Alauša“; 2020 m. vasario 3 d. sutartis Nr. VP-52 su UAB „Viada LT“.

¹⁶ 2020 m. kovo 6 d. sutartis Nr. VP-56 su UAB „Viada LT“.

Dėl sutarčių sudarymo pirkimams, kurių vertė daugiau negu 3000 Eur

Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 21.4.3. punkte nustatyta, kad „Sutartis sudaroma raštu. Žodžiu ji gali būti sudaroma tik tada, kai pirkimo sutarties vertė yra mažesnė kaip 3 000 Eur (trys tūkstančiai eurų) (be PVM)“. Pagal aukščiau išdėstytą informaciją, Bendrovė sudaro sutartis raštu ir mažesniems negu 3 000 Eur vertės pirkimams.

Prašome atkreipti dėmesį į išdėstytus pastebėjimus ir raštu iki 2020 m. gruodžio 16 d. informuoti apie priimtas priemones trūkumams pašalinti.

Savivaldybės kontrolierė

Žaneta Eriksonienė

Vyriausioji patarėja

Stasė Čeponienė